

BIZTONSÁG OTTHON ÉS AZ UTCÁN

SZKA_103_23

A modul szerzője: Szabolcs Csilla

SZOCIÁLIS, ÉLETVITELI
ÉS KÖRNYEZETI KOMPETENCIÁK

3. ÉVFOLYAM

MODULVÁZLAT

	Tevékenységek – az időtartam megjelölésével	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
I. RÁHANGOLÁS, A FELDOLGOZÁS ELŐKÉSZÍTÉSE					
I/a Biztonságos-e az otthon?					
A	A tanító beszélgetést kezdeményez a téma bevezetésére. 15 perc	Problémafelvetés Szókincs Szóbeli kifejezőkészség	Frontális munka – beszélgetés		P1 (Biztonságos-e az otthon?)
B	A gyerekek szimpátia alapján csoportokat alakítanak. A pedagógus elkezd egy történetet. A csoportok a történetet kedvük szerint befejezik vagy írásban, vagy szóban, vagy dramatikusán eljátszva. A befejezett történeteket a csoportok bemutatják egymásnak. 15 perc	Problémafelvetés Kommunikációs készségek Együttműködés Választás	Csoportmunka – történetfeldolgozás		P2 (Történet)
I/b Csoportalakítás					
	A pedagógus az összetolt asztalokra elhelyezi a szókérdőket (üveg, víz, áram, tűz, gáz, erkély). A gyerekek is kapnak egy-egy szókérdőt: mindenki másét. A gyerekeknek ahhoz az asztalhoz kell ülniük, amelyik a kezükben levő szókérdővel összefügg. 10 perc	Csoportalakítás Összefüggéskezelő-képesség	Frontális munka – csoportalakítás	Szókérdők	P3 (Csoportalakítás)

	Tevékenységek – az időtartam megjelölésével	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
I/c Ismerkedés a csoporttal					
	A csoportok megbeszélik, hogy mi az összefüggés a szókétyák között, és az adott témához gyűjtenek még veszélyforrásokat. A vitás eseteket tisztázzák. 10 perc	Veszélyhelyzetek tisztázása Szókéty Szóbeli kifejezőkétyesség Tudatosság	Csoportmunka – megbeszélés	Színes ceruza, csoportonként egy rajzlap	
II. ÚJ TARTALOM FELDOLGOZÁSA					
II/a Adott szituációban...					
A	Minden csoport kap vagy kitalál egy szituációt. El kell játszaniuk az esetet, de nem kell megoldaniuk azt. A csoportok minden egyes bemutató után összeülne és megbeszélnek, majd leírják, hogy hogyan lehetett volna az adott szituációt elkerülni, megoldani. Miután az összes szituáció előadásra került, minden csoport elmondja az általuk megbeszélteket, majd közösen eldöntik, hogy melyik megoldásnak mi az előnye és a hátránya. 30 perc	Veszélyhelyzetek eljátszása és megoldás keresése Kompromisszum-kétyesség Kommunikációs kifejezőkétyesség Önbizalom Tudatosság	Csoportmunka – szituációs játék, megbeszélés	D1 (Adott szituációban...) lap, íróeszköz	

	Tevékenységek – az időtartam megjelölésével	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
B	Minden csoport kap vagy kitalál egy szituációt. Ezt eljátszák úgy, hogy minden csoporttag szerepeljen, és megoldást is találjanak, illetve a veszély elkerülésére is lehetőséget nyújtsanak. 30 perc	Veszélyhelyzetek eljátszása és megoldás keresése Kompromisszum-készség Kommunikációs kifejezőkészség Önbizalom Tudatosság	Csoportmunka – szituációs játék, problémamegoldás	D1 (Adott szituációban...)	
II/b Plakátkészítés					
A	A gyerekek biztonságvédelmi plakátokat készítenek, és veszélyjelző, figyelmeztető jelmondatokat írnak. 15 perc	Veszélyhelyzetek meglátása Ábrázolás Lényegkiemelés	Csoportmunka – plakát	Rajzlap, színes ceruza	P4 (Plakátkészítés)
B	A pedagógus veszélyjelző és figyelmeztető mondatokat, ábrákat mutat, ad minden csoportnak. A csoportok átbeszélnek, hogy mire figyelmeztet a mondat, a jel, ezekről összefoglalót készítenek, és beszámolnak a többi csoportnak. 15 perc	Veszélyhelyzetek meglátása Vizuális kommunikáció Lényegkiemelés	Csoportmunka – feladatmegoldás	Figyelmeztető mondatok és ábrák	P5 (Figyelmeztetések)
II/c Keresztrejtvény					
A	Minden gyerek vagy csoport kap egy keresztrejtvényt, amit önállóan vagy csoportosan megoldanak. 10 perc	A tanultak ismétlése Kreativitás Összefüggéskezelő-képesség	Csoportmunka – keresztrejtvény-fejtés	D3 (Keresztrejtvény) íróeszköz	

	Tevékenységek – az időtartam megjelölésével	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
B	A csoportok áttekintik az általuk készített vagy máshonnan ismert figyelmeztető ábrákat, mondatokat, és megfogalmazzák, hogy mi a közös bennük: ha valahol ilyet látnak, olvasnak, honnan ismerik fel első látásra, hogy veszélyfelhívó jellel találkoznak. 10 perc	Összefoglalás Kreativitás Összefüggéskezelő-képesség	Csoportmunka – megbeszélés		
II/d Az utcán					
A	A tanító különböző helyzeteket ad a csoportoknak. A csoportok ezekkel kapcsolatban 5 perc alatt összegyűjtik és leírják, hogy mire kell figyelni az utcán. A leírtakat a tőlük jobbra lévő csoportnak adják át. Azok elolvassák, értékelik, és ha kell, kiegészítik mindezt. Ezek után ők is továbbadják a lapot a következő csoportnak. Ez addig folyik, amíg minden csoporthoz visszaérkezik a saját lapja. Végül minden csoport elolvassa a többiek kiegészítéseit és értékeléseit. 20 perc	Az eddigi tapasztalatok összefoglalása Kommunikációs készség Összefüggéskezelő-képesség	Kooperatív tanulás – feladatcsere	Lap, íróeszköz	P6 (Az utcán)
B	A tanító különböző helyzeteket ad a csoportoknak. A csoportok ezekkel kapcsolatban eljátsszanak egy-egy jelenetet, melyből kiderül, hogy mire kell figyelni az utcán. Minden jelenet után a többi csoport szóban kiegészítheti a látottakat. 20 perc	Az eddigi tapasztalatok összefoglalása Összefüggéskezelő-képesség Önbizalom	Csoportmunka – szituációs játék		P6 (Az utcán)

	Tevékenységek – az időtartam megjelölésével	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
II/e Füllentős					
A	Minden csoport megfogalmaz az utcai közlekedéssel kapcsolatban 2 igaz és 1 hamis állítást. Egy csoport felolvassa az állításait, a többi csoport pedig eldönti, majd leírja, hogy melyik volt ezek közül a hamis. A legvégén megbeszélik az összes állítást, és a hamis állításokat igazzá alakítják át. 15 perc	Az eddigi tapasztalatok összefoglalása Gondolkodás Figyelem	Kooperatív tanulás – füllentős	Íróeszköz	
B	Minden csoport megfogalmazza 3 nem tiltó figyelmeztető mondat elejét. Ezeket egyenként felolvassák. Aki be tudja fejezni a mondatot, gyorsan felpattan, és hangosan kimondja a mondat befejezését. 15 perc	Gondolkodás Figyelem Pozitív gondolkodás	Csoportmunka – befejezetlen mondatok	Íróeszköz	P7 (Mit tegyél)
III. Az új tartalom összefoglalása, ellenőrzés és értékelés					
III/a Csoportértékelés					
A	Minden gyerek kap egy lapot, melynek az aljára ráírja a nevét, majd átadja a tőle egyvel jobbra ülő csoporttársának. Ez a tanuló írásban értékeli a társát, lehajtja azt a részt, ahova írt, majd ő is továbbadja a lapot. Ezt addig folytatják, míg vissza nem kerül a lap a csoportban a tulajdonosához. Az észrevételek meghallgatása után a pedagógus lezárja az órát. 10 perc	Értékelés Önismeret Empátia Kritikai érzék	Egyéni munka – társértékelés	Írólap, íróeszköz	P8 (Csoportértékelés)

	Tevékenységek – az időtartam megjelölésével	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, melléletek	
				Diák	Pedagógus
B	Minden tanuló szóban befejezi a következő mondatot: Ezután jobban fogok figyelni arra, hogy... 10 perc	Önértékelés Önismeret Önreflexió	Frontális munka – beszélgetőkör		P9 (Figyelni fogok)

MELLÉKLETEK

P1 BIZTONSÁGOS-E AZ OTTHON?

Az órát beszélgetéssel indítjuk, amit kérdések segítségével a felé próbálunk terelni, hogy a biztonságosnak gondolt otthon is rejthet veszélyeket.

Javasolt kérdések:

- Hol érzed magad a leginkább biztonságban? Miért?
- Ki volt már egyedül otthon?
- Miért félnek a szülők egyedül hagyni a gyerekeket még a biztonságos otthonban is?
- Ki jár egyedül iskolába?
- Leselkednek-e ránk útközben veszélyek?
- Volt-e már valakinek valamilyen rossz élménye?
- Hogyan oldódott meg a helyzet?
- Mit tenne ma másképp?

A kérdések tetszés szerint bővíthetők, változtathatók a beszélgetés irányától függően. Figyeljünk arra, hogy ha valaki megosztja velünk az élményeit, azzal ne okozzunk túl nagy traumát neki.

P2 TÖRTÉNET

Ajánlhatunk két történetet is a gyerekeknek, és a csoportok választhatnak, hogy melyiket fejezik be.

„Kata és Peti testvérek. Szüleik színházba mennek. Kata és Peti most először egyedül maradnak otthon.”

„Kata és Peti testvérek. Szüleik ma sokáig dolgoznak, ezért ma először egyedül mennek haza az iskolából.”

A befejezett történetekhez kapcsolódva beszéljünk a gyerekekkel azokról a kérdésekről, melyeket a P1 mellékletben javasoltunk.

P3 CSOPORTALAKÍTÁS

A szókártyák a mellékletben találhatóak: szka103_23_01, szka103_23_02, szka103_23_03

Megoldókulcs:

Üveg – tükör, ablak, eltörik, megvág

Víz – kifolyik, forró, leforráz, csap

Áram – konnektor, áramütés, biztosíték, villanykörte

Tűz – éget, gyufa, hamu, láng

Gáz – robban, fullasztó, gázpalack, szivárog

Erkély – kiesik, felmászik, lenéz, szédül

P4 PLAKÁTKÉSZÍTÉS

A gyerekek készítsenek plakátokat, és írjanak jelmondatokat! A csoportokat megoszthatjuk úgy, hogy két gyerek rajzol, kettő pedig ír. (Természetesen a feladatot közösen beszéljük meg.) Hívjuk fel a figyelmet arra, hogy a rajz is és a szöveg is figyelmeztető célzatú legyen, amit a szavakkal, a színekkel és a formákkal is érzékeltessenek!

Minden csoport bemutatója után vitassuk meg, hogy kellően felhívó jellegű lett-e a mű, eléri-e így a célját.

P5 FIGYELMEZTETÉSEK

A pedagógus előzetesen gyűjtsön ilyen figyelmeztetéseket, ábrákat az iskola Házirendjéből, a gyerekek által gyakran látogatott helyszínekről (pl. Állatkert), és a gyerekek által is használt háztartási eszközök illetve szórakoztató elektronikai eszközök használati utasításaiból (pl. mobiltelefon, hajszárító, hűtőszekrény). Minden csoport kaphat mondatot és ábrát is. Vagy: differenciálhatunk úgy, hogy egy csoport csak ábrát, egy csak szöveget kap. Esetleg a szöveget kapó csoportok készíthetnek ábrát a figyelmeztető mondatához, az ábrát kapók pedig megfogalmazhatják az ábrához tartozó figyelmeztető mondatokat. Vegyük figyelembe, hogy az aktuális csoportban együtt tanulók vizuális vagy verbális beállítottságúak-e!

P6 AZ UTCÁN

Minden csoport más helyzetet kap: tömegközlekedés, átkelés az úton, biciklizés, időjárás, vezetékek, emberek az utcán stb., vagy bármi olyat, ami az adott gyerekcsoportnak aktuális.

P7 MIT TEGYÉL

Ennek a feladatnak a lényege, hogy ne csak a tiltásra hívjuk fel a figyelmet (Mit tegyél), hanem a biztonságos magatartásra is (Mit

tegyél). A foglalkozásban eddig túlsúlyban voltak a tiltások. Most arra szeretnénk rávezetni a gyerekeket, hogy pozitívan fogalmazzák meg a gondoltakat. „Ne lépj hirtelen az útestre” helyett: „Nézz körül, mielőtt lelépsz a járdáról”, vagy „Ne hadonássz az ollóval” helyett: „Az ollóval lassan és óvatosan bánj, úgy nyújts át társadnak, hogy a fogója legyen felé.” Meg fogjuk látni, hogy nekünk sem olyan könnyű a tiltások helyett pozitív megfogalmazásban figyelmeztetni a gyerekeket...

P8 CSOPORTÉRTÉKELÉS

A csoporttagok értékeléséhez adjunk szempontokat! Az értékelésnek ezt a módját azért javaslom, mert amikor a gyerek írásban szembesül azzal, hogy mit is gondolnak a társai a munkájáról, az sokkal nagyobb, tartósabb hatást gyakorol rá, mint a szóbeli értékelés. Megkérdezhetjük, hogy felolvassa-e valaki a többiek róla írt jellemzését, de ezt ne tegyük kötelezővé.

Az órát ezek után a pedagógus zárja le néhány mondattal.

P9 FIGYELNI FOGOK

Ennél az önértékelési formánál tartsuk szem előtt a P7 mellékletben leírtakat!

szka103_23_01

üveg

víz

áram

tűz

gáz

erkély

szka103_23_02

tükör**kifolyik****konnektor****ablak****forró****áramütés****eltörik****leforráz****biztosíték****megvág****csap****villanykörte**

szka103_23_03

éget

robban

kiesik

gyufa

fullasztó

felmászik

hamu

gázpalack

kinéz

láng

szivároog

szédül